

Lagmotion 55

Eva Biaudet /sv m.fl.: Lagmotion med förslag till länsstyrelselag

Till Riksdagen

I lagmotionen, som är avsedd att bli behandlad i samband med regeringens proposition 148/1996 rd, föreslås att Finland indelas i 7 fastlandslän jämte Ålands län. En så pass radikal minskning av antalet fastlandslän som regeringens majoritet föreslår, dvs. från 11 till 5, står redan klart i strid med principen om en god förvaltning.

Det förnuftigaste skulle vara att inte ändra länsindelningen överhuvudtaget. I vilket fall som helst bör en uppmjukning av regeringens förslag göras med inriktning på de områden där olägenheterna skulle bli de största, vilket lagmotionen tar fasta på.

Det tyngsta argumentet emot en minskning av antalet län är att det i stället för att samordna de facto ytterligare ökar regionalförvaltningens brokighet. T.ex. är landskapens antal 19, miljöcentralernas 13 och skogscentralernas 14 (snart 11). Samtidigt föreslår regeringen att 13 näringslivscentraler skall grundas. Går man inför bara fem län vore det sannolikt förnuftigare att slopa länen helt och hållet. Ett förslag om bara fem län står därmed klart i strid med regeringens egna strävanden att få till stånd en verklig samordning av den regionala förvaltningen. En sådan skulle man däremot uppnå, om olika statliga distriktsförvaltningsmyndigheter sammanslogs med de nuvarande länsstyrelserna.

Betydelsen av den service och trygghet länsstyrelserna ger den enskilda medborgaren har på ett svårförståeligt sätt förringats i beredningen av länsreformen. Länsstyrelsernas uppgifter hänför sig i stor utsträckning till att fungera som övervakare av att jämlikheten mellan medborgarna upprätthålls när det gäller grundläggande samhällsfunktioner; social- och hälsovård, utbildning och trafik. Som konkreta uppgifter kan nämnas övervakningen av hur övergången till mera öppen service inom mental-, rus- och handikappvård sköts, att bekämpa djursjukdomar och övervaka livsmedelskvaliteten. En mycket viktig uppgift är också övervakningen och styrningen

av brand- och räddningsväsendets beredskap och upprätthållandet av den regionala krisberedskapen.

Medborgarna står fortsättningsvis i direkt kontakt till länsstyrelserna i många tillstånds- och rådgivningsfrågor, t.ex. länsstyrelsen i Vasa län behandlar årligen över 2 000 trafikstillståndsärenden. Ur konsumenternas synvinkel har länsstyrelserna fått en växande betydelse vid insamling och jämförelse av regionala prisuppgifter och sålunda för övervakning av den fria konkurrensen.

Av länsstyrelsernas anställda fordras att de har regional kännedom och möjlighet att röra sig på fältet. De enskilda kommunerna, samkommunerna, företag och organisationer är viktiga samarbetspartners.

Skötseln av nämnda uppgifter och en god förvaltning ur hela landets synvinkel äventyras om antalet län görs alltför litet. Inbesparingsargumenten blir ohållbara, eftersom servicepunkter i vilket fall som helst kommer att upprätthållas på orter där det nu finns en länsstyrelse eller dess sidobyrå.

Problemen tillspetsas där det finns svenskspråkig befolkning och om en väsentlig del av landets svenskspråkiga befolkning skulle börja utgöra en mycket mindre del av sitt läns befolkning än tidigare, samtidigt som avstånden skulle växa kraftigt. Detta skulle med största sannolikhet omöjliggöra en fungerande service på båda språken, och vara tvivelaktigt med hänsyn till regeringsformens 50 § 3 mom. Detta gäller i första hand om ett nytt storlän skulle grundas i Västra Finland. För ett bibehållande av flera län i Västra Finland talar också tanken att fortsättningsvis låta landets största städer höra till olika län.

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att Riksdagen skall godkänna följande lagförslag:

Länsstyrelselag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Länsindelning

Mellersta Finlands län, Östra Finlands län, Uleåborgs län och Lapplands län.

Finland har följande län: Södra Finlands län,
Åbo och Björneborgs län, Ålands län, Vasa län,

2—14 §§

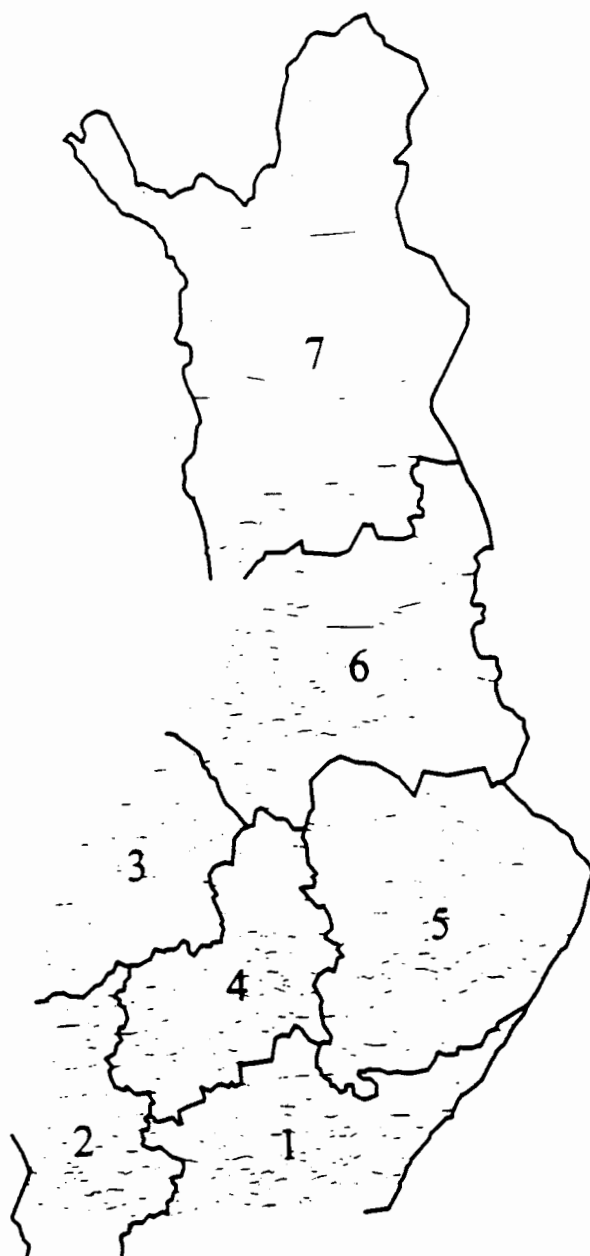
(Såsom i regeringens proposition 148/1996 rd)

Helsingfors den 8 oktober 1996

Eva Biaudet /sv
Klaus Bremer /sv

Ola Rosendahl /sv
Pehr Löfv /sv
Håkan Malm /sv

Ulla-Maj Wideroos /sv
Raimo Tiilikainen /sv

7 OMRÅDESINDELNING

	Kommuner	Härad	Areal	BNP	Folkmängd	Ärenden
1. Södra Finlands län	92	21	30 000	211	2,0	21 500
2. Åbo och Björneborgs län	83	12	18 000	60	0,7	8 000
3. Vasa län	57	13	26 000	35	0,4	6 000
4. Mellersta Finlands län	65	12	29 000	57	0,7	6 500
5. Östra Finlands län	68	16	48 000	45	0,6	9 000
6. Uleåborgs län	52	11	56 000	35	0,4	6 000
7. Lapplands län	22	10	93 000	17	0,2	4 000

Eva Biaudet /r ym.: Lakialoite lääninhallituslaiksi

Eduskunnalle

Lakialoitteessa, joka on tarkoitettu käsiteltäväksi yhdessä hallituksen esityksen 148/1996 vp kanssa, ehdotetaan Suomen jakamista seitsemään mantereen lääniiin sekä Ahvenanmaan lääniiin. Niin tuntuva mantereen läänien määrän vähentäminen, 11:stä 5:een, kuin hallituksen enemmistö ehdottaa, on selvästi ristiriidassa hyvän hallinnon periaatteen kanssa.

Järkevintä olisi olla kokonaan puuttumatta läänijakoon. Joka tapauksessa hallituksen ehdotusta olisi pehmennettävä ja kohdistettava pehmennykset niihin alueisiin, joissa haitat olisivat suurimmat. Siihen tässä lakialoitteessa puututaankin.

Painavimpana argumenttina läänien määrän vähentämistä vastaan on, että se aluehallinnon kokoamisen sijasta itse asiassa lisää aluehallinnon kirjavuutta. Esimerkiksi maakuntien määrä on 19, ympäristökeskusten 13 ja metsäkeskusten 14 (pian 11). Samalla hallitus esittää 13 elinkeinokeskuksen perustamista. Jos päädytään vain viiteen lääniiin, olisi todennäköisesti viisaampaa luopua lääneistä kokonaan. Vain viittä lääniiä koskeva ehdotus on näin ollen selvästi ristiriidassa hallituksen omien pyrkimysten kanssa aluehallinnon todelliseen kokoamiseen, johon sen sijaan päästäisiin, jos valtion eri piirihallintoviranomaiset yhdistettäisiin nykyisiin lääninhallitukseen.

Lääninhallitusten yksittäisille kansalaisille tarjoamien palvelujen ja turvallisuuden merkitystä on väheksytty lääniiuudistuksen valmistelussa tavalla, jota on vaikea ymmärtää. Lääninhallitusten tehtävät liittyvät pitkälti kansalaisten keskinäisen yhdenvertaisuuden toteutumisen valvontaan perustavaa laatua olevissa yhteiskunnallisissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa, koulutuksessa ja liikenteessä. Konkreettisista tehtävistä voidaan mainita avopalveluihin siirtymiseen kohdistuva valvonta mielenterveys-, päihde- ja vammaishuollossa,

eläintautien torjunta ja elintarvikkeiden laadun valvonta. Hyvin tärkeä tehtävä on myös palo- ja pelastustoimen valmiuden valvonta ja ohjaus sekä alueellisen kriisivalmiuden ylläpito.

Kansalaiset ovat edelleen suoraan tekemisissä lääninhallitusten kanssa monissa lupa- ja neuvonta-asioissa. Esim. Vaasan lääninhallitus käsittelee vuosittain yli 2 000 liikennelupa-asiaa. Kuluttajien näkökulmasta lääninhallitusten merkitys on kasvanut alueellisten hintatietojen kokoamisessa ja vertailussa ja siten vapaan kilpailun valvojana.

Lääninhallitusten työntekijöiltä vaaditaan aluetuntemusta ja mahdollisuutta kentällä liikumiseen. Yksittäiset kunnat, kuntayhtymät, yritykset ja järjestöt ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Mainittujen tehtävien hoitaminen ja hyvä hallinto koko maan kannalta vaarantuu, jos läänien määrää vähennetään liiaksi. Säästöargumentit käyvät kestäättömiksi, koska palvelupisteitä tullaan joka tapauksessa ylläpitämään paikkakunnilla, joilla on nyt lääninhallitus tai sen sivutoimipiste.

Ongelmat kärjistyisivät alueilla, joilla on ruotsinkielistä väestöä, jos merkittävä osa maan ruotsinkielistä väestöä muodostaisi aikaisempaa paljon pienemmän osan lääninsä väestöstä samanaikaisesti etäisyyksien kasvaessa voimakkaasti. Se tekisi varsin todennäköisesti toimivien palvelujen tarjoamisen molemmilla kielillä mahdolltomaksi ja olisi arveluttavaa hallitusmuodon 50 §:n 3 momentin kannalta. Tämä koskisi ensisijaisesti uuden suurläänin perustamista Länsi-Suomeen. Useiden läänien säilyttämistä Länsi-Suomessa puoltaa myös ajatus maan suurimpien kaupunkien kuulumisesta edelleen eri lääneihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Lääninhallituslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Läänijako

lääni, Vaasan lääni, Keski-Suomen lääni, Itä-Suomen lääni, Oulun lääni ja Lapin lääni.

Suomessa ovat seuraavat läänit: Etelä-Suomen lääni, Turun ja Porin lääni, Ahvenanmaan

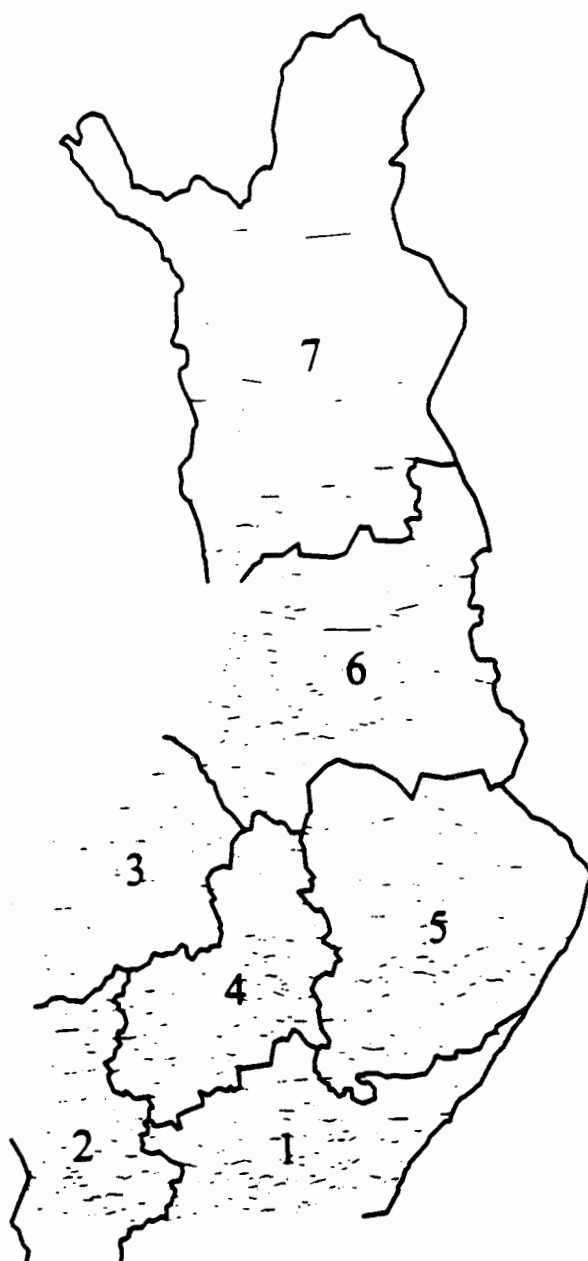
2—14 §
(Kuten hallituksen esityksessä 148/1996 vp)

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1996

Eva Biaudet /r
Klaus Bremer /r

Ola Rosendahl /r
Pehr Löw /r
Håkan Malm /r

Ulla-Maj Wideroos /r
Raimo Tiilikainen /r

7 ALUEEN JAKO

	Kunnat	Kihlak.	Pinta-ala	BKT	Väestö	Asiat
1. Etelä-Suomen lääni	92	21	30 000	211	2,0	21 500
2. Turun ja Porin lääni	83	12	18 000	60	0,7	8 000
3. Vaasan lääni	57	13	26 000	35	0,4	6 000
4. Keski-Suomen lääni	65	12	29 000	57	0,7	6 500
5. Itä-Suomen lääni	68	16	48 000	45	0,6	9 000
6. Oulun lääni	52	11	56 000	35	0,4	6 000
7. Lapin lääni	22	10	93 000	17	0,2	4 000

